

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 sierpnia 2020 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział II Cywilny - Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Ewa Blumczyńska

po rozpoznaniu w dniu 11 sierpnia 2020 roku w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa(...) Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.

przeciwko S. L.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań - Grunwald i Jeżyce w Poznaniu

z dnia 4 marca 2020 roku

sygn. akt I C 2452/19

oddala apelację.

Ewa Blumczyńska

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 14.04.2008 r. powódka (...) Przedsiębiorstwo (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. wniosła o zasądzenie od pozwanego S. L. kwoty 213,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 200,00 zł od dnia 18.09.2008 r. do dnia zapłaty i od kwoty 13 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a ponadto o zasądzenie od pozwanego zwrotu kosztów procesu w wysokości 30 zł.

W uzasadnieniu powyższego żądania powódka podniosła, że zgodnie z wymogiem art. 16 ust 1 Prawa Przewozowego pasażer przez samo zajęcie miejsca w środku transportu komunikacji miejskiej powoda zawiera z przewoźnikiem umowę przewozu, a tym samym obowiązany jest do zapłaty należności za świadczoną usługę. Nieposiadanie wymaganego biletu przejazdowego upoważniało powódkę do wręczenia stosownego dokumentu opłaty dodatkowej, a pozwany zobowiązany był do jej zapłaty w terminie 14 dni. W związku z niezachowaniem tego terminu powódka skierowała do pozwanego pisemny monit, którego koszt wyniósł 13 zł.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 27.04.2009 r. wydanym przez referendarza sądowego w sprawie o sygn. akt VII Nc 86924/09 orzeczono zgodnie z żądaniem pozwu.

Postanowieniem z dnia 23.08.20219 r, referendarz sądowy zwolnił pozwanego o obowiązku ponoszenia kosztów sądowych.

Pozwany wniósł sprzeciw od nakazu zapłaty zaskarżając nakaz w całości, wnosząc o jego uchylenie i oddalenie powództwa (k. 39).

Pozwany poza zarzutem przedawnienia podniósł niezasadność roszczenia wskazując, że w dniu przejazdu nie zdążył podejść do kasownika, ponieważ ma problemy zdrowotne – miażdżycę lewej nogi, trudno mu się poruszać i dlatego podejście do kasownika było powolne. Według pozwanego kontrolerzy nie słuchali jego argumentacji, tylko od razu wystawili wezwanie do zapłaty, z którym to pozwany nie zgodził się i odmówił jego podpisania. Pozwany stwierdził, że miał zamiar skasować bilet niezwłocznie po dojściu do kasownika.

W piśmie procesowym z dnia 16.012.2019 r. powódka podtrzymała swoje dotychczasowe stanowisko. Podano, że posiadanie statusu osoby bezrobotnej nie upoważniało do bezpłatnych przejazdów. Natomiast orzeczenie lekarskie o stopniu inwalidztwa jest z daty 10 lat po zaistniałej kontroli.

Wyrokiem z dnia 4 marca 2020 roku Sąd Rejonowy Poznań - Grunwald i Jeżyce

w Poznaniu :

I. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 213,00 złotych z odsetkami:

1. od kwoty 200,00 złotych z ustawowymi liczonymi od dnia 18.09.2008 r. r. do dnia 31.12.2015 r., a od 1.01.2016 r. z ustawowymi za opóźnienie dnia zapłaty,

2. od kwoty 13,00 złotych z ustawowymi liczonymi od dnia 14.04.2009 r. r. do dnia 31.12.2015 r., a od 1.01.2016 r. z ustawowymi za opóźnienie dnia zapłaty.

II. kosztami procesu obciążył pozwanego w całości i z tego tytułu zasądził od niego na rzecz powoda kwotę 84,50 złotych, a w tym kwotę 60,00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Podstawą powyższego rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego :

W dniu 3.09.2008 r. pozwany S. L. jechał tramwajem linii nr (...) w P. bez ważnego biletu na przejazd. W trakcie przejazdu, na wysokości ulicy (...) o godzinie 10.54 pracownik powódki o numerze służbowym kontrolera (...)przeprowadził kontrolę biletów. Kontroler wylegitymował pozwanego i wypisał druk opłaty dodatkowej o nr (...), na kwotę 200 zł – za brak biletu. Po wypisaniu blankietu opłaty dodatkowej pozwany odmówił jego podpisania.

Zgodnie z obowiązującym w dniu kontroli regulaminem przewozu wysokość służących przewoźnikowi należności za przejazd bez ważnego biletu wynosiła 200,00 zł. Wskazana płatność winna być przez pozwanego uregulowana w terminie 14 dni od dnia kontroli tj. do dnia 18.09.2008 r.

W dniu 6.01.2009 r. wobec nieuregulowania przez pozwanego w/w należności powódka wystosowała do w/w monit przedsądowy.

Koszt sporządzenia monitu i skierowania go do pozwanego wyniósł 13,30 zł.

Przy powyższych ustaleniach faktycznych Sąd Rejonowy zważył, co następuje :

Przepis art. 774 k.c. wskazuje na istotę umowy przewozu w sposób ramowy, pozostawiając dokładniejsze jej unormowanie przepisom pozakodeksowym, które zgodnie z treścią art. 775 k.c. mają pierwszeństwo przed postanowieniami kodeksu, które stosuje się tylko o tyle, o ile przewóz nie jest uregulowany odrębnymi przepisami, a takimi jest mająca zastosowanie w sprawie ustawa z dnia 15 listopada 1984r. Prawo przewozowe (tekst jednolity Dz.U. z 2000 r., Nr 50, poz. 601 z późn. zm.).

Prawo przewozowe reguluje przewóz osób i rzeczy wykonywany odpłatnie na podstawie umowy, przez uprawnionych do tego przewoźników.

Zgodnie z art. 16 ust 1 w/w ustawy podróżny zawiera umowę przewozu przez nabycie biletu na przejazd lub spełnienie innych określonych przez przewoźnika warunków dostępu do środka transportowego, a w razie ich nie ustalenia umowa dochodzi do skutku przez samo zajęcie miejsca w środku transportowym.

W sprawie naszej strony z całą pewnością zawarły umowę tego rodzaju, bowiem podróżnym był pasażer, który zajął miejsce w środku transportu komunikacji miejskiej, a przewoźnikiem powódka : (...) Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o. o. w P.. Konsekwencją zawarcia powyższej umowy był obowiązek zapłaty należności przez korzystającego z usług przewoźnika za świadczoną mu usługę.

W toku procesu pozwany nie kwestionował, że w dniu 3.09.2008 r. korzystał z usług powódki i wobec ustalenia, że nie dysponował biletami na przejazd kontrolerzy uprawnieni byli do wystawienia druku opłaty dodatkowej. Pozwany nie kwestionował, że druk taki otrzymał.

Zgodnie z § 2 pkt 1 Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 20 stycznia 2005 r. w sprawie sposobu ustalania wysokości opłat dodatkowych z tytułu przewozu osób, zabranych ze sobą do przewozu rzeczy i zwierząt oraz wysokości opłaty manipulacyjnej (Dz.U. 2005 nr 14 poz. 117) – w razie przejazdu bez biletu przewoźnikowi należna jest opłata w wysokości 50 krotności ceny najtańszego jednorazowego biletu normalnego stosowanego u danego przewoźnika. W niniejszym przypadku w dniu kontroli u powódki taki bilet kosztował 4,00 złote, a zatem opłata dodatkowa ustalona w wysokości 200,00 złotych jest prawidłowa.

Zasadne w świetle norm art. 471 k.c. w zw. z art. 477 k.c. obciążenie pozwanego kwotą 13 zł tytułem opłaty manipulacyjnej za wystosowanie do niego monitu przedsądowego. Jednocześnie w okolicznościach sprawy pozwany nie zaspokoił roszczenia powódki mimo przedsądowego wezwania do zapłaty stosownej należności, co spowodowało wystąpienie przewoźnika na drogę sądową.

W niniejszej sprawie nie doszło do przedawnienia zgłoszonego przez powódkę roszczenia.

W myśl art. 117 k.c. z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Jednakże zrzeczenie się zarzutu przedawnienia przed upływem terminu jest nieważne.

Kwestię przedawnienia roszczeń z umowy przewozu reguluje norma art. 77 ust. 1 ustawy Prawo Przewozowe, zgodnie z którą z zastrzeżeniem ust. 2 oraz art. 78 roszczenia dochodzone na podstawie ustawy lub przepisów wydanych w jej wykonaniu przedawniają się z upływem roku.

Bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Jeżeli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie (art. 120 § 1 k.c.).

Zgodnie zaś z art. 123 § 1 pkt 1 k.c. bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. W przedmiotowej sprawie bieg terminu przedawnienia przerwany został przez wniesienie pozwu, który to został złożony przed upływem terminu przedawnienia, bowiem od dnia 3.09.2008 r. - dnia wstawienia druku opłaty dodatkowej do dnia 14.04.2009 r. tj. chwili wniesienia powództwa nie upłynął 1 rok. Co istotne w sprawie, sprawa od chwili wniesienia pozwu wobec nieskuteczności doręczenia nakazu zapłaty pozostawała ciągle w toku, a zatem nie doszło do przedawnienia zgłoszonego roszczenia.

W związku z powyższym Sad Rejonowy żądanie powoda uzna za zasadne.

Jako podstawę rozstrzygnięcia w przedmiocie odsetek Sąd Rejonowy powołał art. 481 § 1 i 2 k.c. wskazując, że pozwany powinien zapłacić powódce opłatę dodatkową za jazdę bez biletu w terminie 14 dni od wystawienia druku tej opłaty. Ten termin upływał z dniem 17.09.2008 r., a więc od 18.09.2008 r. powódce należne były od pozwanego odsetki ustawowe od kwoty 200,00 zł. Odnośnie kwoty 13 zł tj. kosztowi monitu przed sądowego Sąd I instancji orzekł zgodnie z żądaniem pozwu, przyznając odsetki od dnia wystąpienia z powództwem tj. 14.04.2009 r.

Sąd Rejonowy o odsetkach ustawowych należnych do dnia 31 grudnia 2015 r. orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2015 r., natomiast o odsetkach ustawowych za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty na podstawie wyżej wskazanego przepisu w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2016 r.

O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. obciążając nimi w całości pozwanego, jako stronę przegrywającą sprawę. Na koszty postępowania poniesione przez powódkę składało się wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika w kwocie 60 zł zgodnie z § 6 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2002, Nr 163, poz. 1349 ze zm.), opłata od pozwu w kwocie 7,5 zł, oraz opłata skarbową od udzielonego pełnomocnictwa w kwocie 17 zł tj. łącznie 84,50 zł.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wniósł pozwany zaskarżając wyrok w całości. Apelujący zarzucił zaskarżonemu wyrokowi naruszenie:

- art. 227 k.p.c. poprzez pominięcie dowodów mających znaczenie dla rozstrzygnięcia,
- art. 328 § 2 k.p.c. poprzez wadliwe sporządzenie uzasadnienia i brak wskazania przyczyn odmówienia dowodom wiarygodności,
- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i pominięciu dowodów wskazanych przez pozwanego.

Przy powyższych zarzutach wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie zaznaczenia wymaga, że nie kwestionowanym przez apelującego były istotne dla przedmiotu rozstrzygnięcia ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy. Z ich kontekstu wynikało przede wszystkim, że w dniu 03 września 2008r. pozwany jechał tramwajem linii nr (...) w P. bez ważnego biletu na przejazd. Nadto, że zgodnie z obowiązującym w dniu kontroli regulaminem przewozu wysokość służących przewoźnikowi należności za przejazd bez ważnego biletu wynosiła 200 zł. Poza tym, że wobec zaniechania uregulowania w terminie 14 dni od dnia kontroli powyższej należności powódka wystosowała do pozwanego monit przed sądowy, którego koszt wyniósł 13,30 zł.

Ustalenia te znajdowały potwierdzenie w materiale dowodowym sprawy i Sąd odwoławczy podzielił je bez potrzeby dokonywania ich we własnym zakresie.

Odnosząc się kolejno do zarzutów apelacyjnych wskazać należy, że zgodnie z art. 328 § 2 kpc na naruszenie którego powołuje się apelujący w brzmieniu sprzed nowelizacji wprowadzonej ustawą z dnia 04 lipca 2019r. (Dz. U. 2019,poz.1469) która weszła w życie 07 listopada 2019r. i obecnie obowiązującego art. 327(1) § 1 pkt 1 kpc powielającego treść art. 328 § 2 kpc uzasadnienie orzeczenia powinno zawierać wskazanie podstawy faktycznej oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Na wskazanie podstawy faktycznej składa się ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla

których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej. Przy tym w orzecznictwie zgodnie przyjmuje się, że do naruszenia powyższego uregulowania dochodzi, gdy skutek uchybienia wymaganiami określającym zasady motywowania orzeczenia nie poddaje się ono kontroli instancyjnej, w szczególności gdy uzasadnienie nie ma wszystkich koniecznych elementów, bądź zawiera takie braki, które ją uniemożliwiają (tak Sąd Najwyższy w orzeczeniu np. z 21 marca 2007r. I CSK 458/06).

W tych warunkach oczywistym było, że uzasadnienie orzeczenia Sądu Rejonowego pozwalało na odtworzenie rozumowania, które doprowadziło Sąd do wniosków ujętych w rozstrzygnięciu. Poza tym nie zawiera ono luk w zakresie elementów istotnych, co uniemożliwiłoby dokonanie kontroli orzeczenia.

Zatem zarzut powyższy okazał się bezzasadny.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 227 kpc niezbędnym jest zaznaczenie, że przepis ten nie jest źródłem obowiązków ani uprawnień jurysdykcyjnych lecz określa jedynie wolę ustawodawcy ograniczenia kręgu faktów, które mogą być przedmiotem dowodu w postępowaniu cywilnym, jego naruszenie może być podstawą sformułowania zarzutu jeżeli strona wykaże, że sąd przeprowadził dowód na okoliczności niemające istotnego znaczenia w sprawie lub, że odmówił przeprowadzenia dowodu na fakty mające istotne znaczenie w sprawie, wadliwie oceniając, że nie mają one takiego charakteru, ale wówczas winno zostać powołane i uchybienie innym przepisom regulującym postępowanie dowodowe np. art. 217 lub art. 278 § 1 kpc (por. SN w wyroku z dnia 10 marca 2011 r., II UK 306/10), czego pozwany nie uczynił. Natomiast nie sposób upatrywać naruszenie powyższych przepisów wobec nie uwzględnienia przez Sąd Rejonowy okoliczności stanu chorobowego pozwanego, mającego skutkować brakiem „skasowania” biletu.

W tym kontekście wskazać należy, że Sąd I instancji jako niewiarygodne przyjął zeznania w zakresie w którym podnosił, iż z uwagi na poruszanie się z torbami oraz stanem zdrowia nie zdążył skasować biletu. Taką argumentację słusznie Sąd Rejonowy przyjął jako niewiarygodną, choćby z tego względu, że pozwany przede wszystkim nie podjął jakichkolwiek czynności reklamacyjnych. Nadto odmawiając podpisu na druku opłaty dodatkowej, jednocześnie udostępnił osobie kontrolującej dowód osobisty na którym znajdował się zapis odnośnie jego miejsca zamieszkania, który ostatecznie okazał nieaktualny.

Sąd Rejonowy rozpoznając niniejszą sprawę nie pominął żadnego z przedstawionych dowodów, w tym również odnoszącego się do stanu zdrowia pozwanego.

Nie było również podstaw do uwzględnienia podniesionego przez pozwanego zarzutu w postaci naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną ocenę zebranych w sprawie dowodów. Należy przy tym zaznaczyć, że skuteczne postawienie takiego zarzutu wymaga wykazania, że Sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania, lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął Sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena Sądu (tak SN w orz. z 6 listopada 1998 r., II CKN 4/98 nie publ.). Ażeby zatem zasadny był zarzut naruszenia przez Sąd I instancji art. 233 § 1 k.p.c. oraz uznanie, że mogło to mieć istotny wpływ na wynik sprawy, nie wystarczy wyłącznie przedstawienie odmiennej interpretacji strony co do dowodów zebranych w sprawie, a koniecznym jest natomiast jednoczesne wykazanie, że ocena przyjęta przez Sąd Rejonowy za podstawę rozstrzygnięcia, przekracza granicę swobodnej oceny dowodów, którą wyznaczają czynniki logiczny i ustawowy, zasady doświadczenia życiowego, aktualny stan wiedzy, stan świadomości prawnej i dominujących poglądów na sądowe stosowanie prawa. Wobec tego, w ocenie Sądu Okręgowego, stwierdzić należało, że Sąd I instancji nie naruszył art. 233 § 1 k.p.c., co czyni nieuzasadnionym również powyższy zarzut podniesiony przez pozwanego. Sąd Rejonowy ze zgromadzonego materiału dowodowego wyciągnął logiczne i spójne wnioski. Ponadto ustalony stan faktyczny znajduje odzwierciedlenie również w zeznaniach pozwanego. Pozwany stawiając powyższy zarzut wskazał jedynie, że Sąd Rejonowy pominął zgłaszany przez niego wniosek dowodowy nie konkretyzując przy tym o jaki wniosek chodzi.

W konsekwencji nie było podstaw do przyjęcia argumentacji pozwanego za zasadną. Niemniej już tylko dodatkowo Sąd Okręgowy wobec konkretnego zarzutu apelującego ustalił, że posiada on orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu znacznym wydane 5 października 2018 roku na okres 2 lat tj. do 31 października 2020 roku. Ponadto, że przeszedł chorobę nowotworową i jego stan zdrowia wymaga stałego leczenia. Ma trudności z poruszaniem się. Niemniej pomimo niewątpliwej istotności tych okoliczności w życiu pozwanego i oczywistego trudu z tym związanego w codziennej egzystencji pozwanego to nie mogły mieć wpływu na ocenę prawną niniejszej sprawy. Jak słusznie bowiem wskazał Sąd Rejonowy powodem nieskasowania przez pozwanego biletu po zajęciu miejsca w środku transportu publicznego nie był fakt, że pozwany w związku ze swoim stanem zdrowia nie zdążył dojść do kasowania, lecz że nie zakupił biletu za przejazd. Jednocześnie zaznaczenia wymaga, że przedstawiona przez pozwanego dokumentacja medyczna odnosi się w znacznej mierze do okresów po przedmiotowym zdarzeniu.

Ustosunkowując się do zarzutu apelującego nieuwzględnienia przez Sąd Rejonowy przedawnienia roszczenia wskazać należy, że w tym przedmiocie Sąd Okręgowy podzielił rozważania prawne przedstawione przez Sąd Rejonowy uznając, że nie ma potrzeby ich powtarzania, Już tylko dodatkowo zaznaczenia wymagało w kontekście stanowiska apelującego, że dla biegu przedawnienia nie mają wpływu czynności procesowe podejmowane po wytoczeniu powództwa i istotnym pozostaje data wytoczenia powództwa.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy uznając apelację za bezzasadną orzekł jak w wyroku na podstawie art. 385 k.p.c.

Ewa Blumczyńska